

Passend Primair Onderwijs
Hoeksche Waard
Samenwerkingsverband 28.04

Doorbraakaanpak thuiszitters Hoeksche Waard

Procedure ter voorkoming van verzuim en thuiszitten en stappenplan bij verzuim en thuiszitten 2024-2025

*De (preventieve) aanpak van het schoolverzuim
vergt de inzet van verschillende partijen.*

Voorwoord

Ieder kind heeft het recht om zich volledig te kunnen ontwikkelen en ontplooiën op het gebied van mentale en fysieke mogelijkheden, persoonlijkheid, talenten en creativiteit en te worden voorbereid voor een volwaardige en gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Dat begint in het onderwijs, daar werken we aan de inclusieve maatschappij van morgen (Wiersma).

Iedere kind heeft het recht op onderwijs en ook de plicht om het onderwijs te volgen, iedere kind heeft recht op ontwikkeling. Het volgen van onderwijs is van belang om zich te kunnen ontwikkelen, te ontplooiën, maar ook om later meer kans te hebben op werk.

Scholen staan voor de taak inclusief onderwijs te bieden en waarbij de drie kerntaken kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming van de leerling centraal staan, zodat de leerling zijn of haar plek binnen de samenleving vindt. Scholen worden als eerste geconfronteerd met verzuim en dienen daarop adequaat te reageren. Ook binnen het samenwerkingsverband PPO Hoeksche Waard wordt ingezet op het voorkomen en terugdringen van (on)geoorloofd schoolverzuim en thuiszitten. Het SWV PPO Hoeksche Waard heeft als uitgangspunt dat met een uniforme werkwijze en de juiste interventies iedere leerling een passende plek in het onderwijs kan behouden of vinden.

De aanpak van het SWV PPO Hoeksche Waard is erop gericht dat bij elke vorm van verzuim bij leerlingen alle partijen hun eigen rol en (maatschappelijke) verantwoordelijkheid nemen (Bijlage 1). In een *brief aan de Tweede Kamer* en een *wetsvoorstel* (juli 2022) heeft toenmalig Minister Wiersma de uitwerking gepresenteerd om aanwezigheid van leerlingen in het onderwijs te verbeteren en het aantal thuiszitters te verminderen. Om verzuim terug te dringen en aanwezigheid te stimuleren heeft de minister daarnaast in zijn verzuimbrief drie actielijnen gepresenteerd:

1. Ieder kind wordt gezien, doordat we aanwezigheid centraal stellen;
2. We bieden ieder kind een echt passend aanbod;
3. We zetten digitaal afstandsonderwijs in voor kinderen en jongeren die geen (volledig) onderwijs op school (kunnen) volgen.

Tevens stelt de inspectie de Variawet beschikbaar om af te kunnen wijken van onderwijstijd.

Kernwoorden:

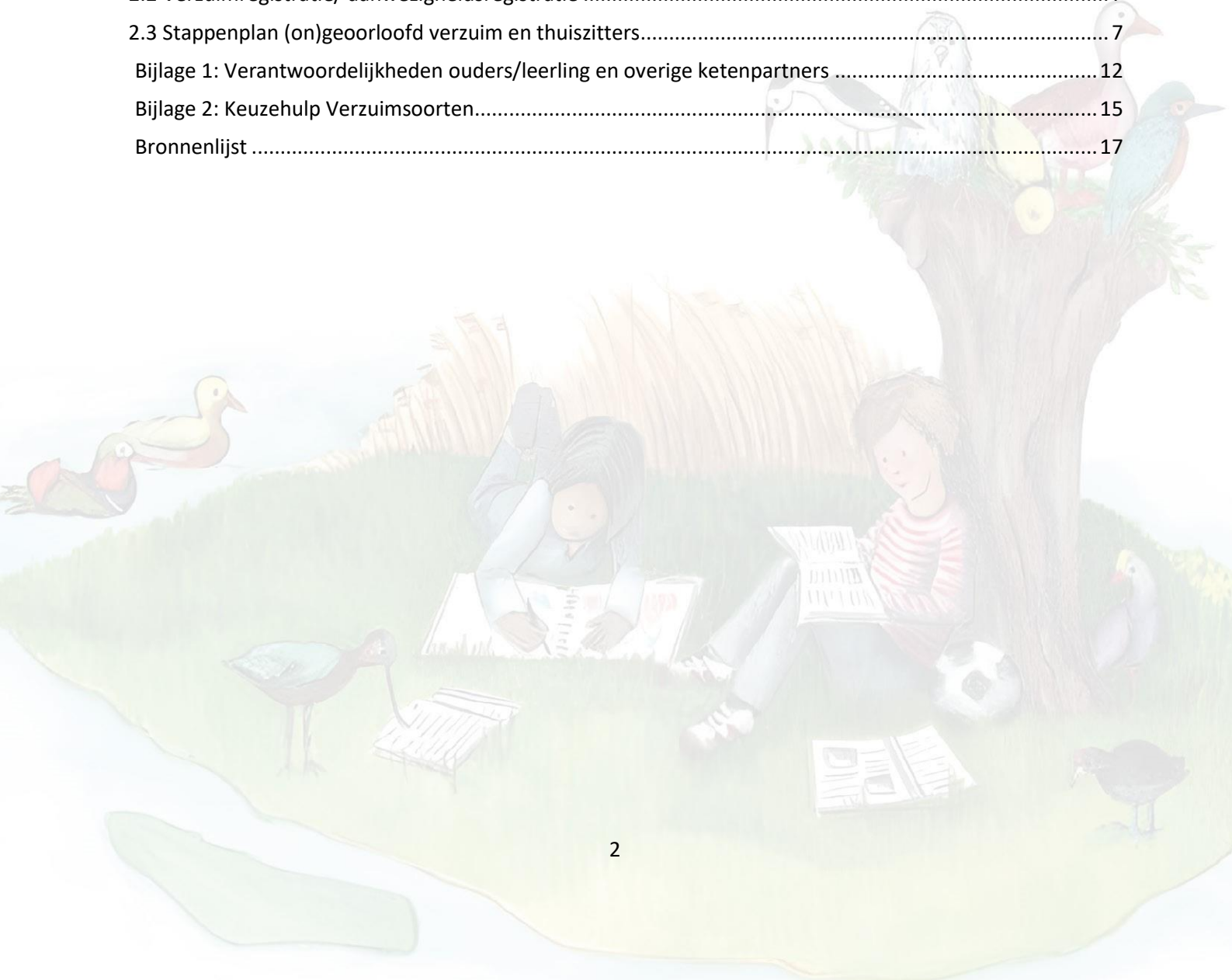
Gezien worden, vertrouwen, perspectief, buiten de kaders denken, verbondenheid, eenduidigheid.

Doelstelling

Het doel van deze procedure is terug- c.q. toeleiding naar een passend onderwijsprogramma met perspectief. Vroegtijdige en/of preventieve inzet van ondersteuning en hulpverlening bij verzuim staat voorop. We richten ons in deze procedure op een individuele en een collectieve aanpak. Het accent ligt op ondersteuning, in zeer mindere mate op controle en niet op de strafrechtelijke kant van het verzuim of thuiszitten. De primaire inzet op integraal samenwerken, onderwijs(ondersteuning) en vrijwillige hulpverlening heeft de focus. De overtuiging is dat deze insteek bijdraagt aan de preventie van verzuim en thuiszitten.

Inhoud

Voorwoord.....	1
Doelstelling.....	1
Hoofdstuk 1 Vormen van verzuim en melding.....	3
Leeswijzer	3
1.1 Geoorloofd verzuim (ziekteverzuim).....	3
1.2 Ongeoorloofd verzuim.....	4
1.3 Thuiszitters	4
Hoofdstuk 2 School handelt op individueel en collectief niveau	5
Leeswijzer	5
2.1 Verzuimbeleid/ aanwezigheidsbeleid.....	5
2.2 Verzuimregistratie/ aanwezigheidsregistratie	7
2.3 Stappenplan (on)geoorloofd verzuim en thuiszitters.....	7
Bijlage 1: Verantwoordelijkheden ouders/leerling en overige ketenpartners	12
Bijlage 2: Keuzehulp Verzuimsoorten.....	15
Bronnenlijst	17

Hoofdstuk 1 Vormen van verzuim en melding

Leeswijzer

De school verschaft de faciliteiten voor het schoolbezoek van haar leerlingen, waarbij de focus ligt op aanwezigheid. Ongeoorloofd verzuim en signalen van zorgwekkend verzuim (veelal geoorloofd omdat de leerling dan ziek wordt gemeld) wordt door de school structureel geregistreerd en opgepakt. De school signaleert vroegtijdig de problemen bij de leerling en gaat het gesprek aan met de leerling en ouders/verzorgers.

In dit hoofdstuk worden de verschillende vormen van verzuim en bijbehorende meldingscriteria besproken.

1.1 Geoorloofd verzuim (ziekteverzuim)

Een aantal leerlingen verzuimt vanwege (onbegrepen) lichamelijke of psychische klachten. Ook kan er sprake zijn van een combinatie van klachten met achterliggende problemen, bijvoorbeeld in de gezinssituatie of in de sociaal-emotionele ontwikkeling. Ziekteverzuim kan invloed hebben op de omgang met klasgenoten, de zelfstandigheid en het oplossend vermogen van het kind.

Schoolverzuim wegens ziekte hoeft niet problematisch te zijn, maar ziekteverzuim kan in sommige situaties leiden tot (meer) leerachterstanden, die vervolgens kunnen uitmonden in uitstroom naar een lager onderwijsniveau of het niet behalen van een startkwalificatie.

Wanneer er op school sprake is van geoorloofd verzuim in de vorm van ziekte is het van belang om als school, samen met de jeugdarts zo snel mogelijk in gesprek te gaan en te blijven met de leerling en zijn/haar ouders/verzorgers om zo de terugkeer van de leerling te bevorderen.

Bij langdurig en/of herhaaldelijk ziekteverzuim dient er gemeld te worden bij leerplicht en DUO. Hierover zijn afspraken gemaakt met de dienst gezondheidszorg regio Zuid-Holland Zuid.

Concreet betekent dit dat er gemeld moet worden:

- Indien de leerling voor de 4e keer in 12 schoolweken of meer dan 50 uur aaneengesloten ziekgemeld wordt en indien er twijfel is over de verklaring van het ziek zijn (herkenbaar aan bepaalde patronen; ouders melden frequent periodiek ziek of er is geen geldige reden bij de ziekmelding of leerling is bij controle niet thuis.) De leerling moet vervolgens elke maand gemeld worden bij DUO en bij leerplicht als het ziekteverzuim aanhoudt.

1.2 Ongeoorloofd verzuim

Wettelijk gezien zijn leerlingen vanaf 12 jaar zelf verantwoordelijk voor het volgen van de lessen, stage en aanverwante activiteiten. Ouders/verzorgers zijn verantwoordelijk voor de schoolgang van hun kind (5 tot 18 jaar) en spelen een belangrijke rol bij het functioneren van hun kind op school. Ouders/verzorgers en leerlingen zijn dus primair zelf verantwoordelijk voor naleving van de leerplicht/de aanwezigheid op school. Wanneer een leerling niet op school is zonder geldige reden zijn de ouders/verzorgers strafbaar of is de leerling strafbaar vanaf de leeftijd van 12 jaar.

Wettelijk gezien is er sprake van ongeoorloofd verzuim en moet er gemeld worden bij DUO en leerplicht als er sprake is van:

- Meer dan 16 uur les of praktijktijd verzuim in een periode van 4 weken.
- Negen keer te laat komen op school of in de les.
- Bij minder dan 16 uur wanneer er sprake is van bijzondere omstandigheden (bijv. zorgen).
- Luxeverzuim (zonder toestemming van school wegblijven vanwege vakantie of familiebezoek).

In deze procedure gaan wij niet in op luxeverzuim.

De leerling moet elke maand gemeld worden bij DUO en bij leerplicht als het verzuim aanhoudt.

Dit kan dan gekoppeld worden aan een eventuele reeds gedane en openstaande melding.

Van belang is te realiseren dat er sprake kan zijn van problematiek op persoonlijk vlak of in de thuissituatie. Bij ongeoorloofd verzuim kan er een geleidelijke schaal ontstaan van steeds meer verzuim.

Deze doorbraakrichtlijn voor de Hoeksche Waard gaat precies hierover: "Hef het verschil tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim op. Alle verzuim is ongewenst. Alle vormen van verzuim vragen om onmiddellijke en doelgerichte aandacht en actie." De kracht om door te zetten, Dullaert en Gedragswerk 2019

1.3 Thuiszitters

Het doel van onderwijs is dat alle leerlingen hun schoolloopbaan afronden met een diploma gericht op toekomstperspectief en het onderwijs zo probleemloos mogelijk doorlopen. Er is echter een groep leerlingen voor wie de weg door onderwijs lastig en soms onbegaanbaar is. Dit is de groep leerlingen die het risico lopen als thuiszitter gedefinieerd te worden. Er moet altijd gemeld worden bij DUO en bij leerplicht als het verzuim van een leerling aanhoudt (zie ziekteverzuim 1.1 en ongeoorloofd verzuim 1.2).

Volgens de onderwijsinspectie is er sprake van een thuiszitter als een leer- of kwalificatie plichtig kind tussen de 5 en 18 jaar:

- Niet is ingeschreven aan een erkende onderwijsinstelling of
- Gedurende een aaneengesloten periode van meer dan vier weken, zonder geldige reden zoals ziekte, niet deelneemt aan enige vorm van onderwijs of een naar onderwijs terugleidende vorm van hulp of begeleiding. De PO-school blijft verantwoordelijk voor een thuiszittende leerling.

Daarnaast zijn er leerlingen die geoorloofd afwezig zijn maar waarvan een sterk vermoeden is van achterliggende zorgwekkende oorzaken van dit verzuim. Ook voor deze leerlingen geldt het stappenplan, zie pagina 7 – 12 Stappenplan 2.3.

Hoofdstuk 2 School handelt op individueel en collectief niveau

Leeswijzer

Essentieel in het terugdringen van verzuim en thuiszitten (Zie definities 1.1, 1.2 en 1.3) is het hebben van nauw contact met de leerling en diens ouders/verzorgers. De leerling moet zich 'gezien' voelen, waardoor hij ervaart dat hij ertoe doet. De focus dient te liggen op aanwezigheid.

Waar afwezigheid uitgaat van een oorzaak bij de individuele leerling of ouders, gaat aanwezigheid juist uit van een gedeelde verantwoordelijkheid van alle betrokkenen (ouders, kinderen, onderwijs en eventueel betrokken andere ketenpartners). Het vergroten van de aanwezigheid kan dan ook als de beste stap in de preventie van verzuim worden genoemd.

In dit hoofdstuk worden aanbevelingen gedaan omtrent het omgaan met het verzuim van leerlingen in de dagelijkse praktijk van school binnen ons samenwerkingsverband.

“Stel preventie centraal. Richt de aandacht op alle situaties met een afbreukrisico voor kind of jeugdige. Deze leiden tot schooluitval en thuiszitten.” De kracht om door te zetten, Dullaert en Gedragswerk 2019

2.1 Verzuimbeleid/ aanwezigheidsbeleid

Om er zorg voor te dragen dat binnen de school steeds op dezelfde manier gehandeld wordt als er sprake is van verzuim, is het wenselijk in het bezit te zijn van een verzuimprotocol/ aanwezigheidsprotocol. Voordat een administratie tot stand komt, moet er breed overeenstemming zijn over het te voeren verzuim/aanwezigheidsbeleid. Dat bevordert een beleid dat door iedereen wordt gedragen. Met breed wordt hier alle stakeholders bedoeld (ouders en kinderen, school en zorg/partner organisaties).

Bij het verder opstellen van een protocol valt te denken aan:

- Het organiseren van een sluitende aanpak tussen betrokkenen (kwaliteitscoördinator, leerkracht, leerplicht, jeugdarts, jeugdteam enz.).
- Het structureel registreren en monitoren van de afwezigheid/aanwezigheid van leerlingen met éénduidige codes.
- Regelmatig contact met de leerling waarbij sprake is van verzuim.
- Het houden van toezicht op de naleving van de gemaakte afspraken.
- De aandacht juist vestigen op de áánwezigheid van de leerling.
- Opstellen van een IHP/OPP (een OPP stel je alleen op als de geboden ondersteuning, de basisondersteuning overstijgt)
- Hoe je navraag doet bij ouders/verzorgers/ de leerling zelf of er zorgen zijn in de thuissituatie en of hulp betrokken is/ nodig is. Betrek hier je schoolmaatschappelijk werker en jeugdverpleegkundige bij (ZAT).
- Formulier uitwisseling in het kader van samenwerking onderwijs/zorg (levert het Samenwerkingsverband aan).

Bij het opstellen en uitvoeren van verzuimbeleid/aanwezigheidsbeleid wordt ervan uitgegaan dat een proactieve aanpak bijdraagt aan het terugdringen van verzuim. Middels het registreren van verzuim kunnen er patronen zichtbaar worden van de achterliggende redenen van verzuim. Er kan een wereld van problematiek achter ziekteverzuim zitten die beïnvloed kan worden door ondersteuning vanuit school te bieden.

Jeugdteam Hoeksche Waard

STICHTING JEUGDTEAMS
ZUID-HOLLAND ZUID

Jeugdprofessionals

onderdeel St. Jeugdteams

Kwadraad
maatschappelijk werk

Algemeen Maatschappelijk Werkers

youz PG

Psychologen

jong jgz

groeit met je mee.

Jeugdverpleegkundigen

MEE

MEE Consulenten

De Vluchtheuvel Kwadraad
maatschappelijk werk

SMW Basisonderwijs

enver

Samen. Sterker. Verder

SMW Voortgezet onderwijs

School Maatschappelijk Werkers

- Zorgcoördinator
- Intern begeleider
- Leerkrachten
- Mentor

School

Om de aanpak van het verzuim te laten slagen is draagvlak binnen de scholen voor het verzuimbeleid /aanwezigheidsbeleid noodzakelijk. Het is zaak om de universele maatregelen bij verzuim te verstevigen. Een verzuimprotocol /aanwezigheidsprotocol is maatwerk, het moet passend zijn bij de cultuur en werkwijze van de individuele school. Het is per school de eigen verantwoordelijkheid om zorg te dragen voor adequaat verzuimbeleid /aanwezigheidsbeleid en dit te communiceren binnen de school en ernaar te handelen. Vervolgens is het van belang dat er duidelijke communicatie over plaatsvindt richting ouders en leerlingen, zodat zij het protocol kennen en doorgronden.

2.2 Verzuimregistratie/ aanwezigheidsregistratie

Alle scholen zijn wettelijk verplicht om een verzuimregistratie/ aanwezigheidsregistratie bij te houden en te melden bij DUO. Het Ministerie van Onderwijs vraagt eens per 3 maanden een registratie van de thuiszitters aan het SWV PPO Hoeksche Waard. In dit kader wordt er door het Samenwerkingsverband per 3 maanden een opgave van de thuiszitters gevraagd aan de PO-scholen.

Het is van belang dat iedereen die de registratie invult, kennis heeft van de verschillende soorten verzuim en dat er duidelijke afspraken gemaakt worden omtrent het registreren van het verzuim. Maak bij het vastleggen van verzuim gebruik van éénduidige codes. De winst van een goede verzuimregistratie/ aanwezigheidsregistratie is dat er snel ingegrepen kan worden om langdurige afwezigheid van de leerling te voorkomen. Daarnaast kan er mogelijk een patroon in het verzuim van de leerling gezien worden.

“In driekwart van de gevallen schuilt er achter het ziekteverzuim andere problematiek” Krant ‘Passend Onderwijs maken we samen’

2.3 Stappenplan (on)geoorloofd verzuim en thuiszitters

In dit stappenplan worden aanbevelingen gedaan hoe er op individueel niveau gehandeld dient te worden als er sprake is van verzuim.

Stap 1. School hanteert een verzuimprotocol/ aanwezigheidsprotocol

Stap 2. Registreer

De leerkracht neemt het verzuim waar en registreert de melding en verzuimcode in het verzuimregistratiesysteem /aanwezigheidsregistratiesysteem van de school. Laat de aanwezigheid van leerlingen een vast agendapunt zijn tijdens de leerling-besprekingen.

Stap 3. Gesprek met leerling

Ga als leerkracht in gesprek met de leerling over de zorgen omtrent en de reden van het verzuim en maak samen concrete afspraken over wat nodig is om het verzuim te voorkomen. Meld bij de leerling dat ouders/verzorgers geïnformeerd gaan worden.

Als de leerkracht verbeterpunten wil blootleggen, formuleer deze dan in de vorm van strategische hulpvragen die met het kind ontrafelt kunnen gaan worden. Het formuleren van de juiste hulpvragen alleen al is best ingewikkeld, maar wel nodig. Er wordt op deze manier door school ondersteuning ingezet om het probleem tastbaar te maken. Maak van het gesprek een verzuimverslag en start een verzuimdossier op.

Stap 4. Bel de ouders/verzorgers

Neem zo snel mogelijk contact op met ouders/verzorgers om het verzuim te melden, zij zijn een essentiële partner in dit proces. Informeer bij hen naar de gezondheid en het welbevinden van de leerling en gebruik dit moment tevens om de zorgen die school heeft te uiten. Maak een verslag van het gesprek voor in het verzuimdossier. Beoordeel of je ook gelijk kunt vragen of schoolmaatschappelijk werk contact mag opnemen. Een schoolmaatschappelijk werker kan goed onafhankelijk een kindgesprek voeren en mogelijk ook op huisbezoek gaan. Zie verder stap 6.

N.B: Bij de gesprekken met ouders en leerling dient de privacywetgeving in acht genomen te worden volgens de richtlijnen van de AVG.

Stap 5. Blijf de leerling volgen en blijf in contact

a. Algemeen

- Bij zorg door de leerkracht omtrent de aanwezigheid van een leerling dient de kwaliteitscoördinator daarvan op de hoogte te worden gebracht.
- Start een IHP/OPP al direct op bij een (dreigende) thuiszitter in combinatie met het verzuimdossier (verwijs in het IHP/OPP naar het verzuimdossier en naar de verslaglegging). Tip: neem het verzuimdossier op als onderdeel van het IHP/OPP. Tracht het IHP/OPP te gebruiken om inzicht te houden op het proces en niet als bureaucratische verplichting. Het probleem van kinderen die voor een langere tijd thuis zitten is vaak erg complex, goed overzicht houden is dan van groot belang. Daarnaast is voor eventuele betrokkenheid van het Samenwerkingsverband het hebben van up-to-date handelingsplan/OPP een wettelijke vereiste.

b. Bij ziekte

- Blijft de leerling langere tijd ziek, dan is actieve monitoring door school gewenst. Onderhoud veelvuldig contact met leerling en ouders/verzorgers. Dit betekent dat school in gesprek gaat met leerling en ouders/verzorgers over wat er mogelijk is op gebied van onderwijs.
- Meld aan ouders/verzorgers dat de jeugdarts¹ en de leerplechtambtenaar² worden ingeschakeld bij 50 uur ziekte afwezigheid en bij 4 keer ziekmelding in 3 maanden.
- Tevens wordt er door school een melding gedaan bij DUO. Het melden bij DUO is een wettelijke verplichting en staat los van de inspanningen die door school worden gepleegd.

De jeugdarts¹ adviseert de school vanuit zijn/haar zorgrelatie met de leerling over de consequenties van het ziek zijn, voor het volgen van de lessen en de aanpak van de begeleiding van de leerling. De jeugdarts kan met zijn/haar sociaal-medische expertise aangeven hoe ondanks ziekte en klachten toch (deels) onderwijs gevolgd kan worden. Daarnaast kan de jeugdarts informatie inwinnen bij en overleggen met behandelend artsen. De jeugdarts bepaalt niet of ziekteverzuim legitiem is, maar is wel in de positie om de achterliggende factoren van ziekteverzuim in kaart te brengen. De leerplechtambtenaar² kan bij twijfel aan ziekte actie ondernemen. Daarnaast start hij/zij indien nodig een verzuimonderzoek, monitort het vervolg en zal indien nodig interventies plegen.

c. Bij ongeoorloofd verzuim

- Blijft de leerling ongeoorloofd verzuimen of thuiszitten, dan is actieve monitoring door de school gewenst en moet middels een gesprek een gezamenlijk plan opgesteld worden door de leerkracht, leerling en ouders/verzorgers om het verzuimen te doen stoppen. Zorg ervoor dat het verzuimdossier van de leerling steeds volledig en actueel is, zodat duidelijk is wat de stand van zaken is en welke acties besproken zijn.
- Meld ouders/verzorgers dat de leerplicht bij 16 uur verzuim in 4 opeenvolgende lesweken of 9 keer te laat, ingeschakeld gaat worden. Tevens wordt er een melding bij DUO gedaan. Door deze melding krijgt de leerplichtambtenaar automatisch bericht. De leerplichtambtenaar zoekt contact met leerling en ouders/verzorgers. Deze start indien nodig een verzuimonderzoek en monitort het vervolg en zal indien nodig interventies plegen.
- Maak als school van alle gemaakte afspraken een verslag voor in het verzuimdossier. De afspraken worden bewaakt door de kwaliteitscoördinator.

d. Bij vrijstelling onder 5 a

De wet kent meerdere artikelen waar ouders een beroep op kunnen doen om een kind vrij te stellen van de leerplicht. Het artikel 5 onder a is daar één van en betreft de vrijstelling voor kinderen die op basis van lichamelijke of psychische gronden niet in staat zijn om tot een school dan wel instelling te worden toegelaten. Ouders doen de aanvraag in overleg met school en de leerplichtambtenaar. Een onafhankelijk arts zal een uitspraak doen. Het is van groot belang dat school op de hoogte is en een OPP heeft opgesteld voor deze leerling, zodat ook vanuit het onderwijs deze vrijstelling kan worden bekrachtigd. Tevens wordt het Samenwerkingsverband als betrokkene gevraagd om hun zienswijze op de vrijstelling van onderwijs.

Vrijstelling 5 onder a ontstaat van rechtswege

Een dergelijk beroep kan conform artikel 7 van de Leerplichtwet slechts worden gedaan, als 'een verklaring van een door burgemeester en wethouders van de gemeente waar de jongere als ingezetene met een adres in de basisregistratie personen is ingeschreven, aangewezen arts – niet zijnde de behandelende arts – of van een door hen aangewezen academisch gevormde of daarmee bij ministeriële regeling gelijkgestelde pedagoog of psycholoog is overgelegd, waaruit blijkt, dat ze de jongere niet geschikt achten om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten. Deze verklaring mag niet ouder zijn dan drie maanden.' Indien de verklaring aanwezig is, ontstaat de vrijstelling van rechtswege. De leerplichtambtenaar voert zelf geen inhoudelijke toetsing uit.

Buiten de kaders kunnen denken helpt echt!

Stap 6. Zorgadviesteam (ZAT)

Meld frequent, zorgelijk of ongrijpbaar (ziekte)verzuim altijd in het ZAT; het orgaan waarbinnen structureel contact tussen school, (kwaliteitscoördinator), schoolmaatschappelijk werk en jeugdverpleegkundige plaatsvindt. Bij voorkeur vindt het gesprek plaats met ouders en leerling. Indien op dat moment al meerdere partijen betrokken zijn, bv leerplicht, jeugdteam, jeugdarts, beslis dan als school op basis van het doel van het overleg, of deze partijen uitgenodigd moeten worden. Soms kan het helpend zijn dat ouders afzonderlijk een gesprek met schoolmaatschappelijk werk of de jeugdverpleegkundige hebben, dat geldt ook voor de leerling.

Ouders/verzorgers zijn partner als het gaat om de opheldering van de oorzaak en de aanpak van het verzuim. Het doel van het overleg is om vanuit een probleemanalyse gezamenlijk tot een plan te komen waarbij het recht op leren zoveel mogelijk wordt geborgd en voor de desbetreffende leerling naar maatwerk oplossingen wordt gekeken.

De kwaliteitscoördinator houdt regie op de voortgang en uitvoering van de interventies zolang die nog worden uitgevoerd binnen het niveau van het ZAT (SMW, jeugdverpleegkundige). Als er ernstige zorgen zijn over de leerling, kan er altijd worden gebeld met het Samenwerkingsverband. Via de schoolmaatschappelijk werker en jeugdverpleegkundige kan het Jeugdteam worden ingeschakeld. Maak een verslag van de interventies voor in het verzuimdossier.

Ga in de aanpak van het verzuim niet met te veel partijen om tafel (wel met de juiste aanspreekpunten), zorg voor een duidelijke regisseur en concrete afspraken. Dus de betrokken partijen niet verbreden, maar versmallen en de diepte in. Dat kan door zoveel mogelijk binnen het ZAT verzuim bespreekbaar te maken en zien op te lossen. Dichtbij en vooral mét de leerling. De rollen duidelijk naar elkaar uitspreken, zodat verwachtingen helder zijn over en weer. Probeer het klein te maken en houden. In de praktijk lopen veel verwijzingen naar een vorm van jeugdhulp via de huisarts, dat is niet de voorkeursroute. De voorkeursroute is via het jeugdteam, omdat de leerling dan beter in beeld blijft.

“Het oog is te weinig gericht op de leerling zelf. Er worden beslissingen over het hoofd van de leerling gemaakt en hij/zij wordt hierin te weinig betrokken. Hierdoor verliezen leerlingen hoop en vertrouwen in de mensen die ze eigenlijk horen te helpen.” Lucas van de Vijver (Voormalig bestuurslid LAKS)

Stap 7. Meldpunt Thuiszitters

Om de 3 maanden doet het Samenwerkingsverband een opvraag naar de thuiszitters volgens de richtlijnen van de inspectie van het onderwijs. Hoofddoel is dat de thuiszitter op ieders netvlies staat.

Indien de school en/of ouders handelingsverlegen zijn t.a.v. een thuiszitter, dan kan de kwaliteitscoördinator de thuiszitter met de ondersteuningsvraag en bijbehorend IHP/OPP melden bij het Samenwerkingsverband (per mail of telefonisch, in een later stadium kan dit via Kindkans). Je kunt uiteraard ook een CLB-traject starten. De ondersteuningsvraag van de leerling wordt vanuit meerdere perspectieven, namelijk vanuit de leerling, de ouders/verzorgers, de school, leerplicht en de hulpverlening bekeken. Het Samenwerkingsverband kan op verzoek van school en/of ouders/verzorgers meedenken (preventief en curatief).

De KNMG, de beroepsorganisatie voor artsen, heeft als standpunt dat een behandelend arts geen verklaringen afgeeft over een eigen patiënt, waarbij hij/zij een oordeel geeft over de (medische) geschiktheid of ongeschiktheid van een patiënt om bepaalde dingen wel of niet te doen. Dit moet een arts zijn zonder behandelrelatie. De KNMG vindt het belangrijk dat de behandelend arts zich kan concentreren op behandeling en het opbouwen en behouden van een goede vertrouwensrelatie met de patiënt.

2. Consulents LVS (leerplicht en vroegtijdig schoolverlaten) is verantwoordelijk voor de naleving van de bepalingen in de Leerplichtwet 1969 en heeft een rol in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. De LVS kan een onafhankelijk sociaal medisch advies (SMA) opvragen bij de GGD Rotterdam-Rijnmond. Hierbij wordt de leerling met de ouder(s) gezien door een (onafhankelijk) arts die niet verbonden is aan de school en daardoor geen 'zorgrelatie' heeft met de leerling.

Stap 8. Bindend advies/ doorbraakaanpak

Soms loop je vast, als je vastloopt kan een bindend advies van het Samenwerkingsverband helpend zijn. In veel samenwerkingsverbanden wordt daarvoor al een procedure toegepast. In ons samenwerkingsverband wordt nog verkend wat de wensen en mogelijkheden zijn.

Gangbare procedure in andere regio's: Indien voor de te ondernemen acties de doorzettingsmacht van het Samenwerkingsverband noodzakelijk geacht wordt, als doorbraakaanpak*, zal het dossier voorgelegd worden aan de directeur/ het bestuur van het Samenwerkingsverband. Het besluit dat de directeur/ het bestuur vervolgens neemt, is bindend voor alle partijen. De doorzettingsmacht van een Samenwerkingsverband treedt dan in werking. Dit besluit wordt schriftelijk medegedeeld aan de leerling, de ouders/verzorgers, de verantwoordelijke school, de eventuele nieuwe school en het bestuur van het Samenwerkingsverband. Mocht een van de partijen het niet eens zijn met dit besluit kan er contact opgenomen worden met de klachtencommissie van het Samenwerkingsverband.

**'Kamerbrief Evaluatie en Verbeterpunt Passend Onderwijs door Arie Slob (dd.4-11-2020)'*

Punt 9 Doorbraakaanpak

Betere en snellere besluiten: doorbraakaanpak wanneer onderwijs en zorg niet tot een aanbod komen. Soms lukt het onderwijs, gemeenten en (jeugd)zorg niet om tot een gezamenlijk aanbod voor leerling en ouders te komen. Er komt een wettelijke verplichting dat alle samenwerkingsverbanden en gemeenten een regionale doorbraakaanpak organiseren.

Bijlage 1: Verantwoordelijkheden ouders/leerling en overige ketenpartners

Verantwoordelijkheid ouders en leerling

- Ouders en leerling blijven zelf verantwoordelijk voor het volgen van onderwijs;
- Ouders en leerling zijn bereid samen met school en andere relevante partijen te zoeken naar een oplossing voor het verzuim;
- Ouders en leerling werken mee aan het realiseren van een oplossing;
- Ouders en leerling informeren school en andere relevante betrokken partijen over ontwikkelingen die van invloed zijn op het functioneren van het kind op school/het vinden van een passend onderwijsaanbod/zorgarrangement.

Verantwoordelijkheid school

De wet passend onderwijs werd in 2014 ingevoerd. Vanaf die tijd zijn scholen verplicht om voor alle leerlingen een passende plek te vinden, ook als een kind ondersteuning nodig heeft. Met de invoering van het passend onderwijs is ook de zorgplicht voor scholen ingevoerd; Dit betekent dat de school verantwoordelijk is om een passende onderwijsplek te bieden; VO en PO Scholen kunnen op grond van de Variawet (2018) onderwijstijdvermindering toepassen. De wet heeft tot doel om meer maatwerk te creëren voor leerlingen die tijdelijk of gedeeltelijk geen onderwijs kunnen volgen.

Verantwoordelijkheid Samenwerkingsverband (swv2804.nl)

Samenwerkingsverbanden hebben verschillende wettelijke taken:

- Het vaststellen van een ondersteuningsplan;
- Het verdelen en toewijzen van ondersteuningsmiddelen voor de aangesloten scholen;
- Het beoordelen van een aanvraag voor een TLV voor het gespecialiseerd onderwijs en het afgeven daarvan;
- Adviseren over de ondersteuningsbehoefte van een kind, op verzoek van het bevoegd gezag van een school;
- Wettelijke taken uitvoeren, onderzoeken of deze kind binnen het netwerk een plek geboden kan worden;
- Worden betrokken op casusniveau na een beroep op een vrijstelling 5 onder a van de Leerplichtwet;
- Het realiseren van een dekkend netwerk in overleg met ketenpartners.

Jeugdteam Hoeksche Waard (jeugdteamhw.nl)

Kinderen en jongeren verdienen het om prettig en veilig op te groeien. Soms is er tijdelijk extra hulp nodig, kinderen van 0 tot 18 jaar en hun opvoeders kunnen dan terecht bij het jeugdteam. Met vragen of zorgen over bijvoorbeeld groei, ontwikkeling en opvoedvragen, psychische- en gedragsproblemen, verstandelijke- en lichamelijke beperking, verslavings- en crimineel gedrag, relatie- en gezinsproblemen, problemen in de relatie tussen ouder(s)/verzorger(s) en kind, financiële problemen of een combinatie van problemen. De hulpvraag staat centraal, niet de hulp die organisaties kunnen bieden. Hulp is gericht op het gezin en, als het mogelijk is, betrekken jeugdteammedewerkers bij de aanpak van de hulpvraag ook andere familieleden, huisarts of onderwijsprofessionals.

Preventief zijn verschillende professionals verbonden aan de scholen in de Regio Zuid-Holland Zuid. Zij kunnen in een preventief stadium gevraagd worden om mee te denken. Dit kan ook anoniem.

Kwadraad Schoolmaatschappelijk Werk (Kwadraad.nl)

Ouders kunnen via de IB/KC-er of leerkracht bij Schoolmaatschappelijk Werk terecht met vragen die betrekking hebben tot opvoeding, gezin, gedrag en school gerelateerde problemen/zorgen, anders dan leerproblemen. Schoolmaatschappelijk Werk biedt kortdurende preventieve hulp en verwijst door indien nodig, waarbij gebruik wordt gemaakt van korte lijnen binnen de hulpverlening. Uiteraard gaat alles in overleg en met toestemming van ouders. Daarnaast heeft Schoolmaatschappelijk Werk nauw contact met de IB/KC-er en indien nodig met de schoolverpleegkundige. Schoolmaatschappelijk Werk (Kwadraad) is onderdeel van het Jeugdteam Hoeksche Waard.

De Vluchtheuvel Christelijke psychosociale hulpverlening (Stichtingdevluchtheuvel.nl)

De Vluchtheuvel biedt onder andere schoolmaatschappelijk werk. Deze hulp is bedoeld als er sprake is van gedrags- en/of ontwikkelingsproblemen bij leerlingen. Er kan ook sprake zijn van (opvoed)problemen in het gezin. In overleg met school worden de taken van de schoolmaatschappelijk werker vastgesteld. Veelal is er sprake van inzet op de volgende gebieden: ondersteuning van de leerkracht, kortdurende hulp voor ouders en/of leerlingen, verwijzen naar andere hulp, bemiddeling tussen ouders en school en gezinsonderzoek. Meer informatie over schoolmaatschappelijk werk van de Vluchtheuvel is te vinden op: [folder-schoolmaatschappelijk-werk-2023-basisonderwijs.pdf](#).

De onderwijsconsulent (onderwijsconsulenten.nl)

Onderwijsconsulenten bieden ouders, kinderen, scholen en samenwerkingsverbanden gratis begeleiding en advies bij het vinden van geschikt onderwijs voor het kind. Als een kind thuiszit, of als een kind met een extra ondersteuningsbehoefte vastloopt op school en het lukt ouders, school en het Samenwerkingsverband niet om hiervoor ondersteuning te bieden dan kunnen alle hierboven genoemde partijen een onderwijsconsulent inschakelen. Ouders dienen schriftelijk toestemming te geven.

Voorwaarden

Wanneer een jongere langdurig thuiszit of vastloopt op school en het de ouders, school en het samenwerkingsverband niet lukt om hiervoor een oplossing te vinden. Er dient sprake te zijn van (minimaal) één van de onderstaande situaties:

- De leerling zit langdurig thuis (langer dan vier weken en zonder uitzicht op een onderwijsplek op korte termijn).
- Het lukt niet om een geschikte onderwijsplek te vinden voor een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte, zoals gedrags-, leer- of gezondheidsproblemen.
- Het lukt de school niet om de juiste ondersteuning of begeleiding te bieden aan een jongere met een extra ondersteuningsbehoefte, zoals gedrags-, leer- of gezondheidsproblemen.
- Bij vragen over de bekostiging rond de inzet van medische zorg op school. Hiervoor heeft deze organisatie speciale onderwijszorgconsulenten in dienst.

Jong JGZ (jongjgz.nl)

Jong JGZ voert in de regio Zuid-Holland Zuid de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) uit. Zij bieden preventieve JGZ vanaf de zwangerschap tot de leeftijd van 18 jaar. Het doel van Jong JGZ is om te informeren, adviseren en begeleiden bij het opgroeien en opvoeden door in gesprek te gaan, te luisteren en aan te sluiten op dat moment dat nodig is. Dit doen zij door middel van vaste contactmomenten gedurende de leeftijd van 0 tot 18 jaar en momenten op verzoek van ouders, jeugdigen en/of netwerkpartners. Daarnaast is Jong JGZ aanwezig op (speciaal onderwijs) scholen, kan zitting hebben in ondersteuningsteam/zorg advies teams en kan op verzoek betrokken worden door school o.a. in het kader van ziekteverzuim.

Vanuit bovenstaande kan het voorkomen dat een Jong JGZ professional betrokken is bij een jongere en kan er om advies en/of deelname in MDO gevraagd worden mits toestemming van ouder(s) en/of jeugdige gegeven is. De Jong JGZ professional zal alleen de informatie delen die relevant is voor de situatie en vraag die er ligt conform JGZ geldende richtlijnen (wet BIG, WGBO).

Verantwoordelijkheid Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS)

Als er sprake is van een leer- of kwalificatieplichtige kind dat vier weken niet ingeschreven staat op een school of vier weken *aaneengesloten* verzuimt zonder geldige reden doet de school een DUO-melding. Afdeling Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten (LVS) heeft dan de regie. LVS nodigt ouders en kind (kind vanaf 12 jaar) uit voor een gesprek. Wanneer er sprake is van relatief (ongeoorloofd) verzuim volgt in de meeste gevallen een formele schriftelijke waarschuwing aan ouders/kind. Als het verzuim blijft voortduren doet de school een nieuwe melding. Duurt het verzuim langer dan vier weken *aaneengesloten*, dan kan de school een melding doen van langdurig relatief verzuim. De LVS-consulent in samenspraak met school bepaalt welke overige ketenpartners zijn betrokken of betrokken dienen te worden.

De LVS-consulent nodigt, als daar specifiek aanleiding voor is en als partijen daadwerkelijk nodig zijn, de partijen uit voor een overleg. In sommige gevallen kan er, op grond van het onderzoek en de informatie van de school en ouders/kind voldoende grond zijn om, na het geven van de waarschuwing een proces-verbaal op te maken. Wanneer de partijen er samen niet uitkomen adviseert de LVS-consulent ouders altijd een onafhankelijke onderwijsconsulent in te schakelen voor een onafhankelijk onderzoek. Het niet nakomen van dit advies kan leiden tot het opmaken van een proces-verbaal en uiteindelijk tot strafvervolgning door de officier van justitie. Het doel van het advies is natuurlijk altijd om de leerling weer naar school te krijgen, zodat tegemoet wordt gekomen aan het recht op onderwijs.

We onderscheiden in dit stuk verschillende vormen van geoorloofd verzuim. Ouders kunnen hun kind ziekmelden. Het kan zijn dat er geen passende onderwijsplaats is voor een kind. Soms worden kinderen geschorst in afwachting van een verwijdering. LVS staat voor leerrecht en wil ook de groep kinderen die als gevolg van geoorloofd verzuim niet of deels naar school gaan, ondersteunen. Consulenten LVS worden soms door school, ouders, of andere ketenpartners gevraagd aan te sluiten bij overleggen waarin geoorloofd verzuim wordt besproken. In de praktijk gebeurt dit vaak als de ketenpartners van mening verschillen, met elkaar, of met ouders en kind. School stelt bijvoorbeeld dat zorg voorliggend is en het Wijkteam en ouders zijn van mening dat school wel onderwijs moet bieden. Het Samenwerkingsverband is van mening een passend aanbod te hebben en ouders en/of kind weigeren. Er kan dan gevraagd worden om een actievere rol van de consulent leerplicht. De consulent LVS mag preventief actie ondernemen als er signalen zijn dat de leerling niet goed functioneert op school. Er is geen wettelijke verplichting om te handelen vanuit de Leerplichtwet.

De Variawet en de rol van de consulent LVS

Het uitgangspunt van de onderwijswetgeving is dat alle kinderen onderwijs volgen op school, maar dat is niet altijd mogelijk. Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school. De Variawet regelt dat het Primair Onderwijs en het Voortgezet Onderwijs voor deze leerlingen een op maat gemaakt onderwijsprogramma kan aanbieden door af te wijken van het minimumaantal uren onderwijstijd. In het speciaal onderwijs bestond deze mogelijkheid al. De Onderwijsinspectie heeft op hun website een keuzehulp waarin duidelijk wordt of de onderwijstijdvermindering bij hen gemeld moet worden <https://isd.owinsp.nl/isd4/#/public/keuzehulp-onderwijstijd>. In de Variawet staat niet omschreven dat school de leerplichtambtenaar dient te informeren. Wel moet school een plan van aanpak opstellen waaruit blijkt op welke wijze wordt gewerkt aan herstel van de schoolgang. Zie hiervoor <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijstijd/maatwerk-in->

[onderwijstijd-voor-leerlingen-met-een-beperking](#)

Ingrado heeft in 2021 nadere uitleg gegeven over het combineren van onderwijsmogelijkheden met zorg.

https://ingrado.nl/media/files/kennisbank/aanwezigheid_in_het_onderwijs/verzuim_18_min/praktijk_en_instrumenten/Handreiking%20onderwijs%20zorg%20mei%202021.pdf

De Consulent LVS wijst ouders en school in dit verband op het belang van het betrekken van het Samenwerkingsverband (SWV). Die zijn namelijk verantwoordelijk voor hun (dreigende) thuiszitters en de kinderen die geoorloofd verzuimen.

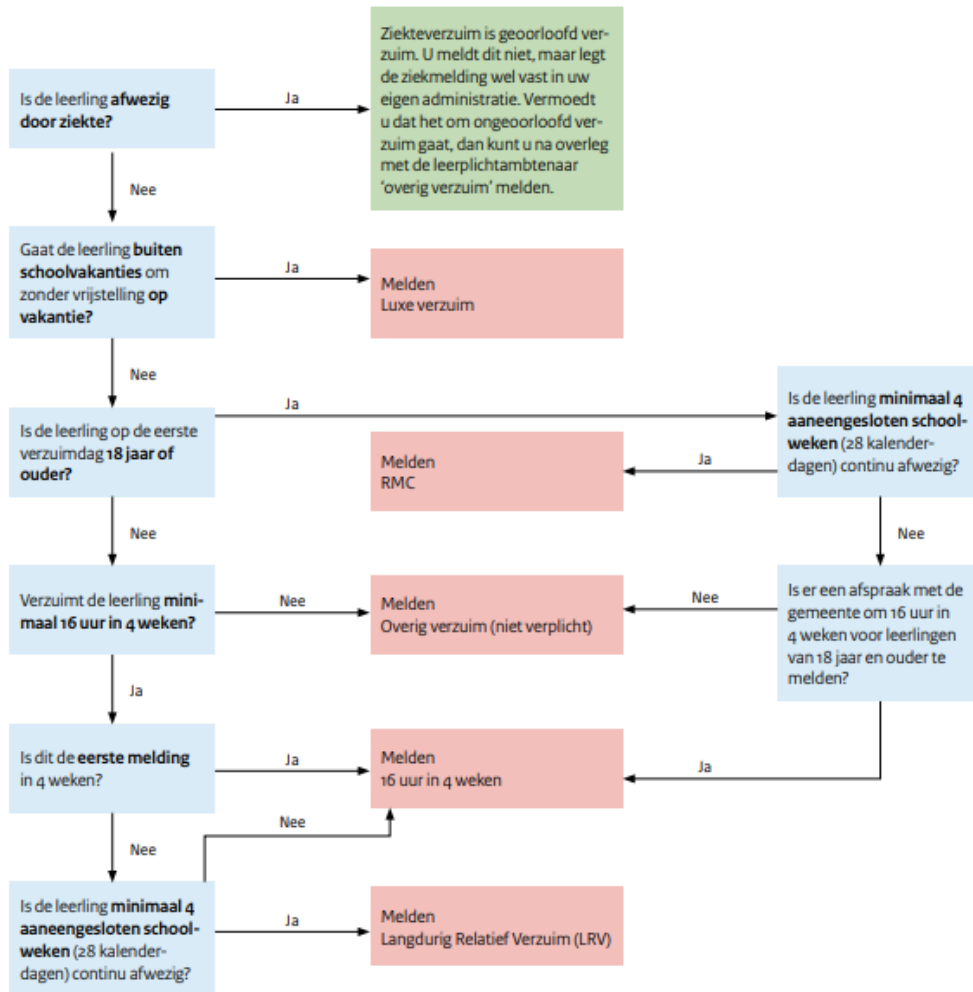
Bijlage 2: Keuzehulp Verzuimsorten

Keuzehulp verzuimsoorten

Een leerling zonder startkwalificatie verzuimt

Bronnenlijst

- Handreiking aanwezigheidsregistratie (Ingrado) [handreiking_aanwezighedsregistratie.pdf](#)
- Checklist aanwezigheidsregistratie (Ingrado) [Checklist_aanwezighedsbeleid.pdf](#)
- Onderzoek ouders en aanwezigheid op school [Onderzoeksrapport Ouders en verzuimbeleid.pdf](#)
- Boek: "Achterkant van het onderwijs" (SWP)
- *'Kamerbrief Evaluatie en Verbeterpunt Passend Onderwijs door Arie Slob (dd.4-11-2020)' [kamerbrief-evaluatie-en-verbeteraanpak-passend-onderwijs.pdf](#)
- Ziekteverzuimprotocol Zuid-Holland Zuid voor leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs [www.dienstgezondheidjeugd.nl](#)
- "Snel terug naar school is veel beter" [www.passendonderwijs.nl](#)
- "Buiten de lijntjes" Rapport Thuiszittersvraagstuk [Buiten de lijntjes - rapport thuiszittersvraagstuk.pdf](#)
- m@zl op het VO <https://www.ncj.nl/mazl/wat-is-mazl/>
- Klachtencommissie [www.swvHoeksche Waard.nl](#)
- Onderzoek naar de groei van vrijstellingen <https://ingrado.nl/kennisbank/items/vrijstelling-5-onder-a>

In contact met thuiszitters gaat het over alles wat ontwikkeling teweeg kan brengen. En dat gaat altijd, echt altijd, over contact met mensen, over gezien, gehoord en gewaardeerd worden, maar niet of nauwelijks over onderwijs.

(Nieuwsbrief WEL in ontwikkeling maart 2023)

